NYA SVERIGE

EN ROMAN OM DE FÖRSTA SVENSKARNES LIF I AMERIKA.

af Aivva Uppström

(Forts. fr. föreg. nr.)

Egentligen var det ej underligt att svenskar och indianer kommo så väl överens. Skillnaden mellan dem i andlig utveckling var nog ej så stor, som de förra själfva menade. Stodo svenskarne öfver vildarne i kunskaper och materiell odling, voro dessa med sin förslagenhet och sina skärpta sinnen de säfliga bönderna ej sällan öfverlägsna i händighet och snabb uppfattning. De liknade hvarandra i gästfrihet och inbördes hjälpsamhet, de hvite voro blott vida årligare. Deras föreställningar om det öfvernaturliga voro ej alldeles oföreniliga. Indianerna troddde på en stor ande, Manitto, ehuru de sparde offren åt onda andar. I svenskarnas sinnen spelade fruktan för troll och djäflar knappt mindre roll än deras visserligen uppriktiga gudstro. Sökte de förras medicinmän medels vidunderliga ceremonier besvärja andemakterna, så voro de svenskes seder fulla af skrock arfdt från hedenhös, ämnadt att afvärja olyckor. Barn af vildmarken voro de lika mycket, svenskar som indianer, och vildmarken lärde dem kallt mod i fara, vana att främst tänka på kroppens tarf, drömmar och dunkel skräck, starka, oberäkneliga känslor.

Allra hälst besökte indianerna Olof Stille. På Techoherassi gick knappt en dag, utan att mörkhyade vildar kommo, allvarligt åskådade familjens arbeten, åto med vid målen, samtalade och idkade byteshandel. De älskade Olof för hans trygga godmodighet och omutliga rätträdighet, de beundrade hans väldiga kroppsstyrka, men hans tjocka, svarta skägg och hår ingaf dem en vidskeplig fruktan. Sålunda kunde hans anseende hos dem mäta sig med själfva guvernörens.

En varm kväll efter midsommar, då linet redan skördats, sutto hos Stilles alla ute på gården. Männen hvilade sig, men kvinnorna arbetade ännu vid den sjunkande solens ljus. Flickorna sutto i gräset och bearbetade de redan bråkade linstjälkarna med hårda slag af breda, snidade sträktknifvar. Mor Märta stod lutad öfver en stor hög mogna äpplen, som plockats på dagen, och skilde bättre från sämre.

En indian kom med ljudlösa steg från skogen. Det var Rinowehan. Då han gick förbi flickorna, sänkte han handen, och något föll i Elsas knä. Men han sade intet, ty det höfdes ej en krigare att först tala med kvinnorna. Han gick till männen, som sutto på en bänk under farstusvalen. Det var Olof och Johan Stille samt en senig, solbrynt man, klädd i en nött rock af rådjursskinn, men väpnad med en utmärkt bössa. Elsa och fostersystrarna granskade emellertid Rinowehans gåfva, det var en liten säfkorg, fylld med nyss mogna, saftiga, vilda körsbär. Flickorna ropade smått till af förtjusning, fem händer stuckos gång på gång ned i korgen, som snart blef tom.

Då solskimret slocknat, upphörde allt arbete. Redskapen buros in, maten ut, och alla samlades vid svalen. Efter kvällsyarden dröjde de ännu ute. Natten var varm och mörk, månen syntes ej än, men stjärnorna lyste högt upp på det svarta fästet, och elfflugor glimmade i skogsbrynet. Nu var vederkvickelsens stund, alla skrattade och skämtade. Olof Stille spelade på sin nyckelharpa. Då han slutat sade den svenske gästen: "Du spelar så att jag blir rent underlig till mods. Hur har du lärt dig det?" — "Ah, så du säger, Måns Kling," svarade Stille. "Vi upplänningar kunna mest alla spela på nyckelharpa. Det har varit så af gammalt." — "Ja, jag har sport, du är från Uppland; från Uppsalanejden mände du komma, eller hur?" — "Nej, bättre upp, från Roslagen. Jag är född på Penningeby i Länna socken. Min fader, Petter Olofsson, hade torp under den ädle herren Erik Bielke till Penningeby och Nynäs. Jag har än den orlofssedel han gaf mig, då jag drog ut i världen. Det är längesedan dess." — "Ja, så länge har man varit borta, att man ibland knappt minns hur det såg ut hemma. Längtar du ej stundom hem, Olof?" Denne svarade tankfullt: "Här har allt mitt trifvits och frodats, mycket har jag ock haft att sköta, så att jag föga tänkt på slikt. Men visst är att nog säge jag gärna en gång skummet spruta öfver skären och bergskrefvornas tallar ruskas af blåst. Men se, här finns en som längtar mera än alla andra — Elsa!" — "Är det så, Elsa", ropade Måns Kling till henne, "att du längtar till Sverige änskönt du for bort så späd, att du knappt kan minnas hur där var?" Hon steg upp, gick fram till männen med glans i de vidgade ögonen. "Väl minns jag föga, men så mycket hafva min fader och moder berättat om Sverige, att jag älskar det och är stolt öfver min börd och åt att mitt fadersnamn är ärligt svenskt." — "Ditt fadersnamn", menade Måns Kling, "Reorus Torkillus, är det ej latin?" — "Nej," svarade Elsa ifrigt, "väl ändrade min fader sitt namn, såsom lärde herrar pläga göra, så att det liknade det latinska språkets ord, men hans verkliga namn var svenskt: Reor Torkelsson, det är min faders namn." Hon gick bort och satte sig åter.

Efter någon tystnad vände sig Måns Kling till Rinowehan och sade: "En tunga har förtalt mig, att Naamans sonson åter går till blekansiktena, dem han förut var gramse. Det gläder mig, att Rinowehan kommit på bättre tankar." Den tilltalade, som blickat mörkt framför sig, svarade nästan afvisande: "Naamans vänner äro Rinowehans vänner". — "Men så var det ej alltid. Hvad har bevekt din själ?" — "Rinowehans egna tankar," svarade denne kallt. Hans ansiktsuttryck var ogenomträngligt, och Måns Kling märkte, att det ej var värdt att tala mer om saken.

Senare lyckades Rinowehan få tala ensam med Elsa. Han sade genast: "Längtar Hvitblomman så mycket till sitt land? Hon var ju blott ett litet barn, då hon såg det. Skiner ej solen varmare vid Pontaxat? Ville Hvitblomman lämna sina vänner?" — "Jag vet intet", stammade hon skygg och förvirrad. Hon kunde ej reda sina känslor. Men då hon lyfte sin blick och såg, att hans var mörk och bedröfvad, tänkte hon efter och letade orden. Slutligen kommo de långsamt, droppvis: "Det är så svårt att säga... jag tror... i Sverige är jag född, svagt minns jag litet, mycket har jag hört förtäljas, så att jag mycket åstundat få fara dit. Det är min själs land, tör hända vore mig bäst att lefva där. Men här är jag uppvuxen, mitt hem har jag här, mina föräldrars grafvar och mina vänner...", hon smålog, "jag tror fullväl, att längtar jag ock stundom bort, ville jag ej i verkligheten fara dådan." Rinowehans ögon lyste till, han sade kort och eftertryckligt: "Det är bra." Hon fortfor: "Nej, jag ville ej skiljas från far och mor och systrarna och ej från..." hon hann ej säga mer, ty modern ropade nu efter henne, att det var tid att gå till sängs.

*

Det var ej första och ej sista gången Rinowehan kom till Stilles. Ofta mötte han någon af husfolket på ensliga stigar och följde med hem eller trädde han i kvällningen fram ur skogen och tillbrakte natten på gården. Vanligen medförde han till Olof Stille ett par pilskjutna vildgäss, en knippa fisk, en hjortstek eller något liknande, men åt Elsa hade han alltid en liten skänk, bär, brokiga fjädrar eller småsaker dem hans syster förfärdigat. Ej sällan hände det, att när Elsa tvättade kläder vid älfvens strand, när hon satt under svalen och till husbehof malde säd i handkvarnen eller gick ensam i ekskogen och samlade bränsle och bär eller letade efter korna, att han gled fram bakom ett träd eller ett snår och följde henne till vägs. Han hjälpte henne att finna reda på kreaturen, att plocka frukter eller pungpepparns bruna baljor. De samtalade som goda vänner, men ibland förlamades deras tunga som af ett hårdt tryck, och hon slog ned ögonen för hans dunkla blick. Men då slocknade gloden i den och uttrycket blef kallt, så att hon lugnade sig. Men när han räkat henne ensam, följde han ej med till gården, och hon berättade för ingen om dessa möten.

Det var äfven anna: hon tegmed. Hela sin lure värld af tankar och fantasier dolde hon för omgifningen, ehuru hon höll af och var hjärtligt älskad af hvar och en. Men skygghet och svårighet att finna de rätta orden gjorde henne sluten. Mycket förstådd skulle hon kanske ej häller blifvit af de enkla, utåtvända människorna. Medfödd själslägning och det grand kunskaper hon ägde utöfver de andra gjorde hennes tankar rörligare, och dessa väfde i hennes sinne en brokig väf af drömmar och stämningar. Bibelns berättelser, sagor som modern och fostermodern förtäljt och folkvisor gäfvo henne ämnen till små historier, än enkla som barnsagor än oredige och fantastiska som nattens drömmar. Än hittade hon på ett slut till en vacker dröm, hvarur hon plötsligt vaknat, än diktade hon om en saga, som ej behagat henne, än åter efterbildade hon en som hon tyckt om. Ibland satte hon ihop små verser, som aldrig blefvo hela visor och snart glömdes. Ofta fantiserade hon om framtiden, såg sig själf utföra underbara dåd: fälla björnar och jaguarer med blotta knifven, föra soldater till strids, en mot tio, emot holländare och engelsmän samt slå dessa på flykten; ty hon drömde om manliga idrotter och bragder, som svärmiska, fantastrika flickor ofta göra. Alla dessa drömmar uppenbarade hon blott, när hon i form af sagor berättade dem för fostersystrarna. De hörde på och fängslades, men tänkte snart ej mer på dem. Men för Rinowehan berättade hon på deras ensliga vandringar mer och mer, han lyssnade till henne med vildens sagohunger, och hans abnsliga starka fantasi lät honom lefva med i hennes drömmar så hett, att hon ofta häpnade öfver hur väl han förstått henne.

Han själf började allt oftare vara med i hennes tysta drömmar, och om sitt första möte med honom på våren diktade hon några verser:

"Han stod på klippans stupande håll
och sprang uftör branten fort.
Han var snabb och smidig som flyende hjort,
hans öga brann mörkt som en stjärnekväll.

Han ilade ned öfver klippans stup,
han var smidig som en flyende rå.
Vi vandrade samman i skogens djup,
där solen släcktes, och natten föll på".

*

Fram på sommaren besökte Stilles Minquaslägret vid Naamans kil, hvilken nära två mil söder om Techoherassi utmynnade i Delaware. Stammen hade där sedan lång tid sitt sommarviste. Männen jagade hjortar och kalkoner i skogarna, fångade fisk och sköldpaddor i älfven, medan kvinnorna samlade till vinterförråd ätliga rötter och vilda ärter, som de torkade.

Då Stille med sitt husfolk anlände, växte det oredige sorlet i lägret till lifligt stim, och välkomsttjut höjdes. Ur sitt tält af majsbladsmattor trädde höfdingen Naaman ut. Han var mycket gammal, kunde ej mer räkna sina år, men stod hög och kraftfull, fast hans bruna lemmar syntes liksom förtorkade. Det gråa, fjäderprydda håret hängde kring ett mörkt, färadt anlete, hvars matt beslöjade ögon stundom upplystes af glimtar, vittnande om stor klokhet. Skörtets ränder, wampummusslorna på skinnbältet och glaspärlorna kring hans armar och hals voro blåröda. Bredvid honom stod smärt, spänstig och vacker Rinowehan och bakom dem båda dennes moder Tamane, hvars förr vackra drag begynte åldras, ehuru håret ännu var svart.

Naaman gick emot Olof, lade sina händer på hans axlar och sade: "Naamans ögon fröjdas att se ditt ansikte, broder. Hvila i min wigwam." Han hälsade mor Märta, Johan och flickorna. På Elsas ansikte dröjde hans blickar längst, och han kallade henne liksom Rinowehan: "Hvitblomma."

Tamane bredde ut hjorthudar på marken och bar fram mat: stör från Pontaxat, kräftor från kilen, räddjursstek, majsgröt och drufvor. Af all maten måste gästerna äta för att ej såra sina värdar. Vid måltiden voro äfven med Rinowehans syster Homijmi och hennes man Haago. Hon var knappt sjutton år, rund och finkammad med långt, djupsvart hår hängande kring ett ansikte af ljus bronsfärg. De ädelt skurna dragen liknade Rinowehans. Stältig och välväxt var äfven Haago.

Efter måltiden bad Homijmi med ett lyckligt leende de hvita kvinnorna att komma med till hennes wigwam. Framför denna låg svept i tyglappar och bundet på en bräda, öfver hvilken ett skyddande hjorthudstak var spändt, ett nyfödt barn. Det var en gosse, berättade hon förtjust, och född för två dagar sedan. Själf var hon åter lika frisk och rörlig som annars.

Då kvinnorna beundrat barnet nog och gingo till en annan wigwam, kvarhöll den unga modern Elsa. Hon tog hennes hand, höll sin arm bredvid hennes och sade med en suck och ett leende: "Rinowehan talar sant, hvitt skinn är vackräre än brunt." Tamane nickade allvarsamt och teg. Elsa drog sig rodnande undan och följde efter modern och systrarna. De gingo äfven till stammens öfriga kvinnor, pratade med dem, sågo på hur dessa broderade mockasiner, tvinnade tråd af hampa eller nässelfibrer, flätade korgar eller lagade mat. De små flickorna lekte med barnen. Männen rökte pipa i slutet lag och samtalade allvarligt. Först på eftermiddagen kom Rinowehan och talade med höfvisk vänlighet med kvinnorna, men mot Elsa strålade hans ögon.

När Stilles nästa morgon anträdde hemfärden frågade Naaman, om ej Svartskägget skulle komma till den stora höstmarknaden, då svenskarna plägade draga upp till Minquas' vinterläger och handla med dem. Ja, det lofvade han. Då bad Naaman honom att taga med sin hustru och de äldsta döttrarna. Stille strök häpen sitt skägg och visste ej hvad han skulle svara. Men flickorna bådo ifrigt. "Vi ha aldrig förr fått följa med", sade Elsa. — "Far har ju köpt en häst till i sommar, så att vi kunna rida fyra", sade Karin. — "Hvad säger mor? frågade Stille betänksamt. — "Det tål ju att tänka på", svarade hon. "Det vore förvisst nöjsamt att hälsa på hos våra röda vänner, men vådlig kunde färden blifva." — "Men det plägar ju vara många som fara dit upp i sällskap", invände Elsa. Något bestämdt afgjordes ej, men Stille lofvade tänka på saken.

*

Solen brände, det blef mycket hett i juli. Men de hvita arbetade svettdrypande i hettan, ty nu bärgades all säd utom majs. Skördefolket gick i solgasset på de små tegarna, som sträckte sig i långsmala uthuggningar inåt skogen, från de vid flodstranden liggande gårdarna. Säden stod hög och tät kring kvarlämnade stubbar och förkortade träd, som ej huggits ned, utan dödats, därigenom att man skurit en skära rundt stammen. Det blef en god skörd den sommaren, och den bärgades snart, ty intet regn föll, utom då ett par gånger häftiga skyfall ledsagade våldsamma åskväder. Då genomkorsades rymden af ljungande blixtar åt alla håll, och åskdundret skakade de små blockhusen. En dag uppstod äfven en våldsam cyklon, som vråkande kull träden, plöjde en milslång bredgata genom skogen. Men märkvärdigt nog, skadades intet nybygge.

Indianerna fortforo att vänskapligt umgås med svenskarna och främst med Stilles. Rinowehan kom allt oftare, slutligen hvarje dag. Allt mera glödande sökte hans blickar Elsa, allt ljufvare log hon mot honom. Hetare blefvo deras drömmar, men ingen af Stilles, inte ens Johan, märkte hur de båda drogos till hvarandra. —

I början af september drogo Minquas bort. Dagen före uppbrottet besökte Olof Stille Naaman och lofvade att i oktober efter majskördens slut följa de svenska handelsmännen samt taga med hustru och döttrar. Rinowehan var närvarande och hörde detta. Det lyste till i hans ögon, och en stund därefter glämnade han lägret. Genom ek- och kastanjeskogar ilade han i indianernas jämna lidande springmarsch, tills han mot eftermiddagen nådde Stilles land. Flickorna voro i skogen och plockade ned i stora korgar vilda drufvor, blå, hvita, röda och bruna, — det fanns många slag. Elsa hade aflägsnat sig något från systrarna.

Plötsligt stod Rinowehan framför henne. Hon blef ej skrämd, ty hon var nu van, att han oväntadt uppenbarade sig. Men hans utseende väckte hos henne en oviss beklämning. Hans drag hade förlorat sitt kalla, slutna uttryck, de präglades af ett lidelsefullt allvar, ögonen brunno dystert, ja, hotande. Han såg ut som en ande af den stora, skumma, vilda skogen, där den sjunkande solens röda sken föll snedt mellan träden och skuggor begynte breda sig mörknande öfver marken. Innan Elsa hann säga något, började han:

"Nästa soluppgång draga Minquas till bergen". — "Så snart!" utropade hon och undrade på den dofva smärta hon kände, "far red i dag åstad till edert läger. Har du ej mött honom?" — "Svartskägget talade med Naaman. Han sade, att om ej fullt tvenne månhvarf skall han komma med sina kvinnor till Minquas' land." Elsa slog ihop händerna. "Hvad det fägnar mig! Karin och jag hafva legat öfver far med böner så tråget, att han lätit sin tvekan fara." Hon fortfor, i det hon leende räckte honom handen: "Farväl då, Rinowehan, om tvenne månhvarf mötas vi åter." Men han smålog ej igen och tog ej hennes hand. Hans ögon brunno och tänderna betos samman. Slutligen sade han: "Två månhvarf! Det är mycket mera! För Rinowehan är hvar dag och hvar natt lång som en månad, då han ej ser Hvitblomman. Hvarför dröja så länge! Kan du ej strax följa med till Minquas land?"

Han slog armarna om henne, tryckte henne hårdt tintill sig och böjde sitt mörka ansikte fram mot henne. Hon stod stilla, förlamad och kufvad, tills hon for upp i plötslig ångest och sökte vrida sig loss. Det skulle ej lyckats henne, om ej just då Ingas glada röst ropat: "Hvar är du, Elsa?"

Rinowehans armar sjönko blixtsnabbt ned. Han steg tillbaka. Båda stodo med klappande hjärta och sågo bort från hvarandra. Springande steg hördes närma sig. Då sade indianen långsamt och ödmjukt bedjande: "Vill Hvitblomman om tvenne månhvarf komma till Minquas' land?" Elsa nickade tyst med bortvändt ansikte och blossande kinder. Han räckte ut sin hand, men just då syntes Inga mellan trädstammarna. Han vände sig om och ilade bort, mörk och lättfotad, in i den tätnande skymningen.

Till Minquas' land.

En solig, varm morgon mot slutet af oktober red Olof Stille, följd af mor Märta, Elsa och Karin, bort från sin gård. Flickorna logo af glädje åt de väntande äfventyren och viftade farväl åt de kvarvarande, som viftade igen och litet afundsamt tittade efter dem. Mest blickade Johan, som stod och såg inåt skogen, ännu när sista skymten af de ridande glidit bort i dess ljusdunkel, och småsystrarna redan sprungo till arbetet. Han var tung till sinnes, aldrig hade han så länge, som det nu skulle bli, varit skild från föräldrarna och flickorna, och han tänkte med grämelse, att Elsa ej synts ledsen öfver afskedet, tvärtom hade hon smålett allra gladast. Han älskade henne på ett stilla sätt, var ännu nöjd med den blotta dagliga samvaron och ansåg henne som sin säkra tillhörighet, hvarför han ej häller tänkt på att tala med henne om kärlek och giftermål. Men nu hade han en oklar känsla att hafva försummat något. Han stod och grubblade, märkte ej Britas späda gestalt bredvid sig. Äfven hon stod kvar, men såg ej åt skogen, utan på honom, hennes mörka ögon läste hans tankar, och hon suckade, innan hon gick ifrån honom.

De resande mötte på en poppelkransad glänta i skogen en skara män, med hvilka de öfverenskommit om sällskap. Där voro två holländare: Hendrich Huyghen, det svenska västindiska kompaniets faktor, och hans frände, Gottfrid Haruser. Båda hade jämte andra landsmän deltagit i den första svenska utvandringen, och hade under den långa vistelsen i landet mer än de flesta gjort sig förtrogen med de kringboende stammarnas tungomål. Från kompaniets handelshus i Christina skans medförde de varor, lastade på ett par hästar, hvilka de själfva ridande förde vid tygeln. Där voro äfven två frimän: Göran Kya med tillnamnet Snöhvit, samt Jacob Sprint, hvilka likt Stille plägade enskild handel med indianerna. Alla de resande, äfven kvinnorna, voro beväpnade med bössor, ty fast man lefde i vänskap med indianerna, kunde man ju på den tolf mil långa vägen stöta på främmande, fiendtliga vildar. Alla voro klädda i groft, grått vadmal eller fris och redo på små, starkt bygda, raggiga hästar. Ridtygen voro de enklaste, de resande sutto på bara träsadlar, höllo i hamptyglar, fästa vid betsel af gumshorn, och hade fötterna stuckna i vidjeflätade stigbyglar.

Svenskarne redo friskt på i skogen, medan solskenet flödade ned genom det glesnande löfverket. Strålarna lyste upp gyllenbruna trädkronor och fläckade marken, spräcklig af hvissna blad. Vinrankorna kring träden hade äfven gulnat, men murgrönan klängde mörkt grönskande kring ekar och hickoryträd. Det var indiansommarens strålande och sena solskenstid. Alla voro lätta i hågen, men allramest Elsa, och det ej blott af reslust och äfventyrsglädje. Hon hade räknat dagarna till affärden, hade tänkt på Rinowehan och hemligt tränat, nu var all trängtan förbytt i strålande glädje. Resan till de fattiga vildarne uppe i de ödsliga bergen syntes henne lik en färd till paradiset, och det var henne, som väntade därborta större hjärtefröjd än någonsm förr i lifvet.

Vägen var densamma som Elsa på våren ridit till Tenakong, men stigen ledde förbi öfverfartsstället och följde Tenakongskilen åt nordväst. Sedan de resande öfvergått strömmen vid ett vad, veko de af tvärs genom skogen åt nordost och kommo snart till kilens biflod, Karakung, vid hvilken nybygget Mölndal med vattenkvarnen låg. De hade färdats blott omkring halfannan mil, men skulle rasta här till nästa morgon och invänta ännu några följeslagare.

(Forts.)

Farm och hem.

EN SVÅR POTATISSJUKA.

Det första "symptomet" för potatisrötans förekomst är en gradvis uppträdande insjunkning af tubernas yta samt hopskrynkling af skalet. Dessa sjunkna delar blifva inom kort mer eller mindre öfverdragna med hvita fläckar af svamp, bärande myriader sporer, hvilka skyndsamt utbredas genom mindre insekter, som få tillgång till potatisbingarna. Dessa hvita fläckar, hvilka inom kort antaga utseendet af kort hår, erhålla i ett senare utvecklingsstadium en ljusröd färg, och producera då en ny skörd sporer, hvilka på liknande sätt utbredas genom potatislagret af mindre insekter.

På detta sätt utbredes sjukdomen mycket hastigt, och angripna af bakterier blifva tuberna inom kort förvandlade till en mjuk, stinkande massa, omgifven af ett mer eller mindre angripet skal.

Följande säsong utbredes sjukdomen i jorden genom sporernas germinering, hvarigenom framtida skördar blifva besmittade redan under växttiden.

Det bästa medlet mot vinterröta består i att tillse det potatisen är så torr som möjligt, innan den inlägges i källaren. Pulvriseradt svafvel, strödt öfver potatisen i proportion af två pounds svafvel per ton potatis, förstör svampbildningen och håller insekterna på afstånd. Dessutom måste alla förvaringsrum vara väl ventilerade.

Jord, som producerat sjuklig potatis, bör naturligtvis icke användas för samma slags gröda under flera år. Kainit eller kalk bör påföras jorden, emedan båda dessa ämnen förstöra svampcellerna däri. Kainit, är mera effektivt, men bör dock icke påföras i större kvantitet än 5-6 cwt. per acre, ty i annat fall torde potatisen blifva skadad. Kainit kan påföras i färorna före sättningen, men för den händelse det användes både som gödsel och som svamputrotningsmedel, torde det vara bättre att påföra det såsom yttgödsling innan sista kultiveringen verkställes.

Om jorden är i behof af potaska, och misskildt om potatisskörden efterföljes af en skörd, som drar nytta däraf, såsom korn eller foderbetor, bör kainiten påföras så snart potatisen är upptagen. Om potaska icke är behöflig, och jorden förbättras genom påförandet af kalk, då torde det vara tjänligt att påföra en ytgödsling af ett sålunda besmittadt åkerfält med ett till tre ton kalk per acre.

Naturalise-ringspapper

utfärdas af undertecknad. Ansökning om medborgarpapper måste ske personligen. Upplysningar lämnas, om ni tillskrifver

J. A. HAMBERG,
Svenska Canada Tidningen.
325 Logan ave., Winnipeg.

ONE-DAY SERVICE — The Robert Simpson Company Limited

Hvarje sida är fylld med godköp—hvarje artikel pålitlig Simpson-vara, närmare kostnadspriset än någonsin förut. För att erhålla det mesta för edra pengar, behöfver ni denna bok. Sänd oss ett brefkort idag.
Vi betala leveranskostnader.
Vi gifva en-dags betänkande.
THE ROBERT SIMPSON COMPANY LIMITED TORONTO

Johnson & Stiller
BAGGAGE TRANSFER
FLYTTNING UTFÖRES.
Phone Garry 244
294 Park Street
WINNIPEG, MAN.

DORSEY
Mölkflask täckare
En fullkomlig mjölkskyddare.
Håller mjölken söt och ren.
Skyddar den för flugor, damm, smuts, bakterier. Den är enkelheten själf och kan placeras på flaskan eller tagas bort på ett ögonblick. Pris 15c. Sänd silfver och ett två cents frimärke för porto.
O. CARLSON,
823 1st St., Edmonton, Alta.
Till agenter $10.00 per hundra.

D. GEORGE
Diskar, skåp, stolar och alla slags kontors- och Sömmöbler repareras. Förhandringar i mellanväggar i kontor eller hem utföras. — Möbler packas för skeppning.
Tel. Sher. 2733
Möbler repareras, sättas rotting i och uppstoppas. Fransk polering och "hardwood finishing". 369 Sherbrooke St. Winnipeg.

Koffertar, väskor, hushållssaker levereras eller förvaras.
ISABEL BAGGAGE & TRANSFER STORAGE
Lägsta priser.
Tel. Garry 1098. 83 Isabel Street.

G. NOBLE,
LÄSSMED.
Dörrexpert. Specialist på Yale-lås. Kassaskåpskombinationer. Rakhyflar slipas.
Tel. Garry 2040. 237 Notre Dame ave.

THE LIGHTFOOT TRANSFER
Specialitet: Möbel och pianoflyttning.
$1.25 pr timme, en man och vagn.
$1.50 pr timme, två man och vagn.
Kontorstelefon: Garry 5071
Nattelefon: Garry 2421
Kontor: 544 Elgin ave., Winnipeg.

COAL WOOD
J. G. HARGRAVE & CO. Ltd
WHOLESALE & RETAIL
334 MAIN ST
WINNIPEG

Värdefull Svensk Bok FRITT!
Hvarje man borde sända efter ett exemplar af den intressanta och lärorika Svenska Rådgifvaren
"Goda Råd"
Denna berömda med flera illustrationer försedda läkarebok, som Doktor Leigh skrifvit speciellt för svenskar i Amerika, lämnar många värdefulla råd och upplysningar för unga män, omnämner alla för mannen säregna sjukdomar, dessas följder, förebyggande och huru de kunna botas i hemmet o. s. v., äfvensom råd i händelse af olyckstillfällen; och borde läsas af män i alla åldrar.—Boken sändes alldeles gratis och portofritt i förseglad omslag till alla, som insända namn och adress till
Dr. L. K. LEIGH, 177 N. State Street., B. 14, Chicago.

GRAND CAFE
Äkta svensk servering af svensk personal. "MEAL TICKETS".
Godt kaffe med tillbehör. — Väl lagad, svensk mat.
Lokalen har utvidgats med ett stort musik- och sällskapsrum, en passande samlingsplats för den svenska ungdomen.
C. H. LARSON, ägare. 385 Logan Ave. Förut Norden-Café.

THE ELM FUEL AND FEED
J. JOHNSON.
Upplagsplats och kontor:
Hörnet Talbot & Wolf St., Elmwood. Telefon St. Johns 2518.
Alla sorters Ved, Kol och Koks. Hafre, Korn, Hvete, Hö o. s. v.
Alla sorters mjöl. Ved uppköpes.

Colonial Theatre
Main St. Mellan Logan & Henry
KÖP FAMILJEBILJETTER
7 för 50c.
Dessa biljetter äro goda för inträde när som hälst.
Till salu vid biljettluckan.
Barn 5c.

Bruka eder "Homestead"-rätt.
Värdefulla "Homesteads" passande för jordbruk, och likaledes skogland. Utmärkt jord. Uppodlade farmar till salu. Skrif efter fullständiga upplysningar till: BAUDETTE REALTY & DEVELOPMENT CO., Baudette, Minn.

FRITT.
Alla kristna borde läsa dessa pamfletter:
"Hvar äro de döda?" "Hvilket är det sanna evangeliet?", "Glada kristna", "Seger öfver grafven".
Förklarade enligt Skriften och sända fritt på begäran.
Eller vi vilja sända de fyra pamfletterna här ofvan och en speciell broschyr "Hvad säger Skriften om Helvetet?" (78 sidor) med postporto för 10c.
BIBLE STUDY CLUB,
59 Alloway Ave. Winnipeg.

Uppfinnare.
Det europeiska kriget har förorsakadt, att Förenta Staterna och Canada äro afhängiga af deras egen fabrikat; skrif idag efter min FRIA BOK öfver patent samt listan öfver de mäst efterfrågade uppfinningar. Patent förskaffa förmögenhet.
H. J. Sanders,
Patentadvokat,
105 Webster Building, La Salle & Van Buren Sts., Chicago, Ill.

FÖRSTA KLASS
ACCIDENS-TRYCK
utföres å SVENSKA CANADA TIDNINGENS TRYCKERI.
Vi önska fästa våra många vänners uppmärksamhet på, att vårt tryckeri blifvit kompletteradt med modärna och tidsenliga stilsorter och maskiner, hvarför vi kunna åtaga oss utförandet af all slags "Job Printing", ifrån det minsta til det största. Arbetet inom tryckeribranschen utföres af första klass "union"-män, hvilket garanterar för arbetets kvalité. Gör oss ett besök och öfvertyga eder själf.
325 Logan Ave.
Särskild uppmärksamhet fästes vid order från landsorten. Prisuppgifter lämnas beredvilligt och kostnadsfritt.
WINNIPEG - - MANITOBA

NÄMN S.C.T., NÄR NI GÖR UP PKÖP HOS VÅRA ANNONSÖRER!